

18-25
JANUARI 2025

SVERIGES KRISTNA RÅD
BJUDER IN TILL EKUMENISKA
BÖNEVECKAN. WWW.SKR.ORG

EKUMENISKA BÖNEVECKAN 2025

TRORDU DETTA?

Instruktioner till er som förbereder gudstjänsten

I år har det ekumeniska firandet förberetts av kommuniteten i Bose, ett ekumeniskt kloster med både bröder och systrar i norra Italien. Eftersom vi firar att det har gått 1 700 år sedan kyrkomötet i Nicea utgör den nicenska trosbekännelsen en mittpunkt i gudstjänsten i år.² I linje med detta års årets bibelläsningar fokuserade på tro.

I Bose präglas det gemensamma livet av en regelbunden böneryt. När klockorna kallar systrar, bröder och gäster till bön, samlas alla i kyrkan. Om det lämpar sig i ert lokala sammanhang, föreslår vi att gudstjänstdeltagarna, innan de intar sina platser, välkomnas och sedan väntar i små grupper på olika angivna platser runt om gudstjänstrummet. Gudstjänsten börjar med att alla närvarande församlas för att tillsammans meditera över den inledande bibeltexten. Denna samlade gemenskap bjuds sedan in att reflektera över berättelsen om Marta som bekänner sin tro på Jesus enligt Johannes 11:17–27. Under en tyst stund, som speglar klostrets praxis i Bose, uppmanas var och en att sitta med Jesus provokativa fråga till Marta: ”Tror du detta?” Vi föreslår att ni tar god tid för denna tysta stund – upp till fem minuter – men vi förstår samtidigt att praktiska överväganden måste göras i olika sammanhang.

Som svar på ordets förkunnelse bekräftar vi vår tro tillsammans genom att högtidligt stämma in i den nicenska trosbekännelsen. Denna stund markeras av att vi med varandra delar ljuset från Kristus, som symboliseras av tända ljus. Ljuset delas ut och ljuslågan sprids framifrån och vidare till hela den församlade gemenskapen. Vi står upp tillsammans som världens ljus, förenade i kärlek, och bekräftar: ”Jag tror...”. Vid gudstjänstens avslutning placeras de tända ljusen tillsammans i en lämplig och säker behållare för att brinna tillsammans som en påminnelse om vårt fortsatta uppdrag för kristen enhet.

Ett annat utmärkande drag i årets gudstjänst är att texter av tidiga kristna författare finns med, främst i förbönerna. I Bose är dessa författare en levande källa för systrarnas och brödernas gemensamma liv. De återspeglar inte bara den gemensamma tron före och efter Nicea, utan också den mångfald av språk, kulturer och spiritualitet som präglade den tidiga Kyrkan.

Texterna som tilldelats ledaren (L) kan delas mellan olika präster, pastorer och andra representanter från de olika traditioner som är närvarande. Likaså kan texter som tilldelats

en textläsare (T) fördelas bland flera personer.

Sändningen och välsignelsen kan förkunnas gemensamt av präster/pastorer/representanter från de olika närvarande trosgemenskaperna.

En kommentar om den version av trosbekännelsen som används i detta material:

Ordalydelsen i trosbekännelsen som ingår i den ekumeniska gudstjänsten är den version av den nicensk-konstantinopolitanska trosbekännelsen som normalt används under generalförsamlingarna för Kyrkornas världsråd och i andra ekumeniska sammanhang.³ I hänvisningen till den helige Ande⁴ utelämnas den så kallade *filioque*-formuleringen – ”och Sonen” – efter frasen ”som utgår från Fadern”. Formuleringen fanns inte med i trosbekännelsens text när den antogs vid kyrkomötet i Nicea (325) eller vid kyrkomötet i Konstantinopel (381), men tillkom i väst på 600-talet för att understryka Sonens gudomlighet i motsats till den arianska heresin. Uttrycket har orsakat en tvist mellan öst och väst under många århundraden och har varit föremål för viktiga ekumeniska diskussioner under de senaste årtiondena. Den här versionen utelämnar också *Deum de Deo*-formuleringen – ”Gud av Gud” – i delen om Sonen. De orden fanns med i bekännelsen i Nicea men utelämnades från den version som antogs vid kyrkomötet i Konstantinopel 381.

En rapport från 1981 från Kyrkornas världsråds Faith and Order-kommission, där den Romersk-katolska kyrkan är en fullvärdig medlem, rekommenderar ”att den ursprungliga formen av den tredje artikeln i trosbekännelsen, utan *filioque*, överallt ska erkännas som normativ och återställas, så att hela det kristna folkets gemensamma tro på den helige Ande kan bekännas i denna form.”⁵ *Filioque*-formuleringen ingår fortfarande i den liturgiska traditionen för de latinska och andra kyrkor i väst, men biskoparna av Rom utelämnar den när de reciterar bekännelsen vid ekumeniska möten tillsammans med ledare för kyrkorna i öst. I ett dokument från Vatikanen från 1995 förklaras det så: ”Den Katolska Kyrkan erkänner det konciliära, ekumeniska, normativa och oåterkalleliga värdet, som uttryck för Kyrkans och alla kristnas gemensamma tro, i den trosbekännelse som bekändes på grekiska i Konstantinopel 381 av det andra ekumeniska kyrkomötet. Ingen trosbekännelse som är specifik för en särskild liturgisk tradition kan motsäga detta uttryck för tron som undervisats och bekänts av den odelade Kyrkan.”⁶

² Angående den version av nicenska trosbekännelsen som används i vårt material, se kommentaren i längre ner i detta instruktionsavsnitt.

³ Det finns olika svenska översättningar av den nicenska trosbekännelsen. I det här materialet citeras den översättning som antagits av flera ortodoxa kyrkor i Sverige, och som används i olika ekumeniska sammanhang av Sveriges kristna råd.

⁴ Vi har valt att översätta med ”den helige Ande”, inte ”den heliga Anden” (Bibel 2000), för att trosbekännelsens formuleringar är så centrala i årets material, och för att vi också använt befintliga svenska översättningar för flera andra liturgiska och patristiska texter.

⁵ WCC Faith & Order Paper 103, Spirit of God, Spirit of Christ: Ecumenical Reflections on the Filioque Controversy (1981).

⁶ Pontifical Council for Promoting Christian Unity, The Greek and Latin Traditions regarding the Procession of the Holy Spirit (1995).

Gudstjänstordning

L Ledare
T Textläsare
A Alla

Inbjudan

Från kyrkorummets huvudingång

L Lovad vare vår Gud i alla tider.

A Nu och för evigt. Amen.

L Kom, låt oss tillbe vår konung och Gud.

A **Låt oss tillbe Kristus bland oss, vår konung och Gud.**

L Kom, låt oss falla ner för Herren, vår konung och Gud.

A **Helige Herre Gud, helige starke Gud, helige odödlige, förbarma dig över oss.**

T1 När Jesus kom till Betania fann han att Lasaros redan hade legat fyra dagar i graven.

Rörelse in i huvuddelen av gudstjänstrummet påbörjas

T2 När Marta hörde att Jesus var på väg gick hon och mötte honom. Men Maria satt kvar hemma.

T3 Marta sa till Jesus: Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött. Men jag vet ändå att Gud skall ge dig vad du än ber honom om.

A **Jesus sa till henne: Din bror kommer att uppstå.**

T1 Marta sade till honom: Jag vet att han ska uppstå vid uppståndelsen på den sista dagen.

A **Jesus sa till henne: Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än dör, och den som lever och tror på mig ska aldrig någonsin dö.**

T2 Tror du detta?

Paus

T3 Tror du detta?

Paus

T1 Tror du detta?
(Joh 11:17-26)

Längre paus

Psalm

L För 1700 år sedan kämpade kristna med trosfrågor, förvirring och svårigheter. Ur dessa kamper lyckades

de uttrycka sin tro gemensamt med orden i den nicenska trosbekännelsen. Idag kommer vi tillsammans som en samlad gemenskap av kristna från olika kulturer och bekännelser för att fira vår gemensamma tro. Kristus är mitt ibland oss.

A **Han var. Han är. Och skall alltid vara.**

Välkomstord från värd församlingen

Inledande böner

A **Kyrie, eleison! Herre, förbarma dig!**

T1 All andes skapare och beskyddare du som förökar folken på jorden, låt alla folk lära känna dig: att du är den ende Guden, och Jesus Kristus är din Son, och vi, ditt folk, är får i din hjord.

A **Kyrie, eleison! Herre, förbarma dig!**

T2 Herre, vi ber dig: var vårt stöd, rädda de betryckta bland oss, upprätta de fallna. Visa ditt ansikte för dem som är i nöd.

A **Kyrie, eleison! Herre, förbarma dig!**

T3 Du Herre, som är trofast genom alla släkten, rättfärdig i dina domar, barmhärtig och nådig, förlåt oss våra överträdelser, rena oss med din sanning, och led våra steg så att vi vandrar i helighet och rätt färdighet.

A **Kyrie, eleison! Herre, förbarma dig!**

T4 Herre, låt ditt ansikte lysa över oss med frid och allt gott. Skänk endräkt och fred åt oss och alla som bor på jorden. Ge våra ledare vishet och klokskap, rikta deras vilja mot det som är rätt så att de kan utöva sin makt med rättvisa och fred.

A **Kyrie, eleison! Herre, förbarma dig!**
jfr Clemens av Rom (ca 35-99)

Bibelläsningar

Gammalt testamentlig läsning

5 Moseboken 6:4-9

Hör, Israel! Herren är vår Gud, Herren är en. Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, med hela din själ och med all din kraft. Dessa ord som jag i dag ger dig skall du lägga på hjärtat. Du skall inpränta dem i dina barn och tala

om dem när du sitter i ditt hus och när du är ute och går, när du lägger dig och när du stiger upp. Du skall binda dem som ett tecken kring din arm, och de skall vara ett kännesmärke på din panna. Du skall skriva dem på dina dörrposter och i dina stadsportar.

Psaltaren 131

Refräng: Hoppas på Herren, nu och för evigt.

Herre, jag är inte övermodig,
har inga stolta later.

Refräng

Jag ägnar mig inte åt stora ting,
åt det som övergår mitt förstånd.

Refräng

Nej, jag har lugnat och stillat min själ,
jag är som ett litet barn,
som barnet i moderns famn.

Refräng

Epistelläsning

1 Petrusbrevet 1:3–9

Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda, till ett arv som inte kan förstöras, fläckas eller vissna och som väntar på er i himlen. Ty Guds makt beskyddar er genom tron fram till den frälsning som finns beredd att uppenbaras i den sista tiden. Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar av olika slag, för att det som är äkta i er tro – och detta är långt dyrbarare än det förgängliga guldet, som dock måste prövas i eld – skall ge pris, härlighet och ära när Jesus Kristus uppenbaras. Ni har inte sett honom men älskar honom ändå; ni ser honom ännu inte men tror på honom och kan jubla i utsäglig, himmelsk glädje då ni nu står nära målet för er tro: era själars räddning.

Responsorium

T Vår Herre är stor, hans kraft är väldig.
A **Vår Herre är stor, hans kraft är väldig.**
T Hans vishet är utan gräns.
A **Hans kraft är väldig.**
T Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande.
A **Vår Herre är stor, hans kraft är väldig.**

Evangelieläsning

Johannesevangeliet 20:24–29

En av de tolv, Tomas, som kallades Tvillingen, hade inte varit med när Jesus kom. De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren", men han sade: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte."

En vecka senare var lärjungarna samlade igen, och Tomas var med. Då kom Jesus, trots att dörrarna var reglade, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid åt er alla." Därefter sade han till Tomas: "Räck hit ditt finger, här är mina hän-

der; räck ut din hand och stick den i min sida. Tvivla inte, utan tro!" Då svarade Tomas: "Min Herre och min Gud." Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror."

Tystnad/Psalm

Predikan

Tystnad/Psalm/Musik

Vi firar vår gemensamma tro

Ljusen delas ut medan ledaren säger:

L Jesus sade: "Jag är världens ljus." I många kristna traditioner ger någon vid dopet ett tänt ljus till den döpte eller en fadder. Jesus kallar också sina efterföljare att vara världens ljus. Vi är var och en bärare av Kristi uppståndelses ljus. Vi tar emot detta ljus från Kristus genom varandra.

När alla har fått ett ljus, tänder ledaren det första ljuset och delar ljuslågan med dem som är nära, som i sin tur delar lågan tills det nått hela församlingen.

L Jesus sade till Marta: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig, även om han dör, ska leva, och den som lever och tror på mig skall aldrig dö. Tror du detta?"

A **"Ja, Herre, jag tror att du är Messias, Guds Son, den som kommer in i världen."**

Varje person tänder sin grannes ljus. När de gör det säger de "Kristus, vårt ljus". När alla ljus har tänts fortsätter ledaren:

L Låt oss älska varandra så att vi endräktigt kan känna den tro som vi alla döps till:

A **Jag tror på en enda Gud
allsmäktig Fader,
skapare av himmel och jord,
av allt, både synligt och osynligt;
och på en enda Herre, Jesus Kristus,
Guds enfödde Son,
född av Fadern före alla tider,
Ljus av Ljus,
sann Gud av sann Gud,
född och icke skapad,
av samma väsen som Fadern,
på honom genom vilken allt blev till;
som för oss människor och för vår frälsnings skull
steg ner från himlarna
och blev kött av den Helige Ande och Jungfru Maria
och blev människa;
och som blev korsfäst för oss under Pontius Pilatus,
led och blev begravd,
som uppstod på tredje dagen i enlighet med
skrifterna,
steg upp till himlarna,
sitter på Faderns högra sida
och skall återkomma i härlighet
för att döma levande och döda, och vars rike aldrig
skall ta slut;
och på den Helige Ande,**

som är Herre och ger liv,
som utgår av Fadern,
som tillsammans med Fadern och Sonen blir till-
bedd och förhärligad
och som talade genom profeterna;
och på en enda, helig, katolsk och apostolisk kyrka.
Jag bekänner ett enda dop till syndernas förlåtelse
och väntar på de dödas uppståndelse
och den kommande världens liv. Amen.

Förböner

- T1 Allt skapades ur intet, och dess existens skulle återigen sjunka tillbaka till intet om inte ursprunget till allting själv uppehöll det med sin försyns hand. (Gregorius den store [ca 540-604]).
- T2 Livets Herre, vi tar emot allt skapat från din hand och genom din försyn. Lär oss att leva i din värld med omsorg och rättvisa för allt du har skapat.
- A Vi tror, hjälp vår otro.**
- T1 Jag kallar detta tro: det andliga ljus som genom nåd gryr i själen, som stödjer hjärtat och skänker hoppets gåva. (Isak av Nineve [600-talet])
- T2 Kärleksfulle Gud, ge oss hoppets gåva i överflöd i en värld plågad av strid och oenighet. Stärk ditt folk som lider av likgiltighet och splittring.
- A Vi tror, hjälp vår otro.**
- T1 Det är inte så underligt att vi, när vi tillsammans närmar oss Gud, allra först bekänner att vi tror, eftersom det är detta som kan få oss att leva ett liv i gemenskap. (Rufinus av Aquileia [ca 344-411])
- T2 Barmhärtige Gud, förlåt oss för de gånger vi har misslyckats med att leva ett liv i gemenskap som kristna. Dra oss djupare in i en gemensam tro på dig så att vi kan vittna för världen.
- A Vi tror, hjälp vår otro.**
- T1 Låt tron få råda: tron som leder sinnet till tillit, tron som inte kommer från mänsklig logik, utan är den helige Andes frukt. (Basileios av Caesarea [ca 330-378])

- T2 Du himmelska tröstare, vi ber att vi ska lita mer på vishetens gåva från dig än på vår egen listighet.
- A Vi tror, hjälp vår otro.**
- T1 Hans ljus uppenbarades och skingrade mörkret i fångelsens dunkel. Han helgade vår födelse och förintade döden när han löste just de bojor som vi var bundna med. (Irenaeus av Lyon [ca 135-198])
- T2 Medlidande Herre, led oss att arbeta tillsammans så att vi kan komma med ditt ljus och din frihet där det finns mörker, förtryck, lidande och orättvisa.
- A Vi tror, hjälp vår otro.**
- L Som Jesu bröder och systrar ber vi tillsammans med de ord han har lärt oss:
- A Vår Fader...**

Psalm

Avslutande bön (från komuniteten i Bose)

- L Gud, vår Fader, ta emot vår lovsång och vårt tack för allt det som redan förenar kristna kring bekännelsen av och vittnesbördet om herren Jesus. Påskynda den dag då alla kyrkor kommer erkänna varandra i den enhet du önskar och för vilken din Son bad till dig i den helige Andes kraft. Hör oss, du som lever och råder nu och för evigt.
- A Amen.**

Sändning

- L Låt oss prisa Herren.
- A Gud, vi tackar dig.**
- L Må han som är vår frid och har gjort oss till ett, ge oss nåden att frambära varandra inför Fadern i en enda Ande.
- A Amen.**